

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/47/2020
Identifikačné číslo spisu: 7919010008
Dátum vydania rozhodnutia: 25.08.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7919010008.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci obvineného K.M. O.M. a spol. pre obzvlášť závažný zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c), písm. d), ods. 3 písm. a) Trestného zákona vo forme spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného K.M. O.M. podanom prostredníctvom obhajkyne JUDr. Lenky Ostró proti rozsudku Okresného súdu Trebišov z 23. apríla 2019, sp. zn. 3T/2/2019, na neverejnom zasadnutí konanom 25. augusta 2020, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku dovolanie obvineného K.M. O. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trebišov z 23. apríla 2019, sp. zn. 3T/2/2019, bol uznaný za vinného v bode 1/ rozsudku obvinený Z. A. zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c), písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona, § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona vo forme spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. e) Trestného zákona vo forme spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a obvinený K. O. zo spáchania obzvlášť závažného zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c), písm. d), ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona, § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona vo forme spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. e) Trestného zákona vo forme spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a v bodoch 2/ a 3/ rozsudku obvinený K. O. zo spáchania pokračovacieho prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 2 písm. c), písm. f) Trestného zákona, a to na skutkovom základe uvedenom vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Obvinený Z. A. bol za to podľa § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, § 188 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona, § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) rokov a 8 (osem) mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona bol na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu

odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Obvineného K.M. O. za to podľa § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, § 188 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona, § 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona, § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona odsúdil okresný súd na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Zároveň podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona, § 78 ods. 1 Trestného zákona okresný súd uložil obvinenému K.F. O.Q. ochranný dohľad v trvaní 1 (jeden) rok.

Ohľadom náhrady škody okresný súd podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil obvinenému K. O. povinnosť nahradiť poškodenej I. L. K., a.s., so sídlom K. U. X, G., IČO: XX XXX XXX, spôsobenú škodu vo výške 4 198,63 eur (štyritisícstodevät'desiatosem eur a šesťdesiattri centov) a obom obvineným spoločne a nerozdielne nahradiť poškodenej I. L. K., a.s., so sídlom K. U. X, G., IČO: XX XXX XXX, spôsobenú škodu vo výške 23,32 eur (dvadsaťtri eur a tridsaťdva centov).

Proti rozsudku okresného súdu podal obvinený K. O. osobne spísaným podaním z 9. marca 2020 dovolanie, uplatňujúc dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, s odôvodnením, že k jeho naplneniu malo dôjsť postupom orgánov činných v trestnom konaní i súdu, ktoré napriek jeho zdravotnému stavu (charakterizovanému závislosťou na omamných látkach a duševnou chorobou, pre ktoré bol psychiatricky liečený), nevyhnutne vedúcemu k pochybnostiam o jeho spôsobilosti náležite sa obhajovať, nepostupovali v súlade s § 37 ods. 2 Trestného poriadku. Keďže orgány činné v trestnom konaní ani súd nedospelí k záveru, že by v jeho veci bol daný dôvod povinnej obhajoby, nemal obhajcu, ktorý by bol upovedomený o úkonoch trestného konania či prítomný pri jeho výsluchu. Podotkol, že o úkonoch trestného konania nebol ani sám upovedomený. Orgány činné v trestnom konaní obvinil z využitia jeho psychickej labilita a porušenia zásady rovnosti zbrani. Zároveň označil dôkaz jeho výsluchom, z ktorého súd vychádzal, za vykonaný v rozpore so zákonom, a teda za absolútne neúčinný.

V reakcii na výzvu okresného súdu z 20. marca 2020, či obvinený K. O., vzhľadom na skutočnosť zrejmu z obsahu spisu, že v trestnom konaní mal obhajcu od vznesenia obvinenia, keďže jeho trestné stíhanie už od vznesenia obvinenia prebiehalo väzobne, trvá na podanom dovolaní, tento v písomnom podaní z 26. marca 2020 naďalej zotrval na podanom dovolaní a zároveň požiadal o ustanovenie obhajcu, ktorý mu bol následne ustanovený opatrením z 1. apríla 2020.

Súdom ustanovená obhajkyňa obvineného, JUDr. Lenka Ostró, v písomnom podaní z 8. júna 2020, oznámiač, že obvinený zotráva na dôvodoch dovolania uvedených vo svojom podaní, tieto zhrnula a doplnila nasledovne.

Obvinený zopakoval, že pred spáchaním samotného skutku i v čase jeho spáchania sa liečil na psychiatrickej ambulancii, trpel duševnou poruchou, čo s odkazom na § 148 ods. 1 Trestného poriadku považoval za dôvod pre vyšetrovanie jeho duševného stavu v rámci predmetného trestného konania, keďže schopnosť rozpoznať protiprávnosť svojho konania alebo ho ovládať sa musí posudzovať z hľadiska konkrétneho trestného činu.

Zotrval aj na tvrdení, že od vznesenia obvinenia mu nebol ustanovený obhajca, čím podľa neho došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu. Za dôvod, pre ktorý mu mal byť ustanovený obhajca bezodkladne po vznesení obvinenia, označil, že trpel duševnou poruchou a neovládal slovenský jazyk. Vychádzajúc z § 37 ods. 2 Trestného poriadku, mal za to, že k pochybnosti o spôsobilosti obvineného náležite sa obhajovať má prokurátor či policajt dospieť aj na základe poznatkov o duševnom stave obvineného, respektíve na základe priamej komunikácie s obvineným.

Vzhľadom na uvedené obvinený navrhol, aby dovolací súd rozsudkom vyslovil porušenia zákona v príslušných ustanoveniach a zároveň, aby zrušil rozsudok Okresného súdu Trebišov z 23. apríla 2019,

sp. zn. 3T/2/2009 (pozn. súdu: správne 3T/2/2019), a aby prikázal Okresnému súdu Trebišov, aby vec opätovne prerokoval a rozhodol.

V súlade s ustanovením § 376 Trestného poriadku prvostupňový súd dovolanie obvineného K.M. O.M. doručil na vyjadrenie Okresnej prokuratúry Trebišov.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Trebišov vo svojom vyjadrení k dovolaniu obvineného K.M. O.M. upriamil pozornosť na skutočnosť, že obvinený K. O. nepodal odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Trebišov z 23. apríla 2019, sp. zn. 3T/2/2019, a odvolanie prokurátora bolo vzaté späť. S ohľadom na uvedené odkázal na znenie § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

Následne súd prvého stupňa predložil vec dovolaciemu súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o podanom dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie proti napadnutému rozsudku je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], bolo, spĺňajúc podmienky uvedené v § 373 ods. 1 a 2 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku, podané v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), avšak neoprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 v spojení s ods. 1 Trestného poriadku), a to z nasledujúcich dôvodov:

Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 21. februára 2019 (č. l. 558 až 571 spisu) vyplýva, že obvinený K. O. za prítomnosti svojej obhajkyne JUDr. Viktórie Kubovichovej urobil vyhlásenie o tom, že je vinný zo spáchania oboch skutkov, ktoré sa mu v obžalobe (č. 2 Pv 383/18/8811-45, vec vedená na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 3T/2/2019) kladú za vinu (č. l. 560 spisu), v nadväznosti na ktoré okresný súd následne, po kladnom zodpovedaní otázok uvedených v § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g) a písm. h) Trestného poriadku a položených obvinenému predsedom senátu a zistení stanovisk prokurátora a poškodených, procesne bezchybným postupom podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku prijal vyhlásenie obvineného K.M. O.M., že je vinný zo spáchania oboch skutkov uvedených v obžalobe, a zároveň podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku vyhlásil, že v rozsahu, v akom obvinený K. O. priznal spáchanie skutkov, sa dokazovanie nevykoná a budú vykonané iba dôkazy súvisiace s výrokom o treste (č. l. 561 spisu).

Rovnako, zápisnica o hlavnom pojednávaní konanom 28. marca 2019 (č. l. 577 až 586 spisu) dosvedčuje skutočnosť, že po spojení trestných vecí obvineného K. O., vedených na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 3T/2/2019 a sp. zn. 7T/21/2019, podľa § 21 ods. 3 Trestného poriadku na spoločné prejednanie a rozhodnutie s tým, že ďalej budú vedené pod sp. zn. 3T/2/2019, obvinený K. O. za prítomnosti svojej obhajkyne JUDr. Viktórie Kubovichovej urobil aj vyhlásenie o tom, že je vinný aj zo spáchania skutku, ktorý sa mu kladie za vinu v obžalobe č. 2 Pv 476/18, t.j. vo veci pôvodne vedenej na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 7T/21/2019 (č. l. 579 spisu), v nadväznosti na ktoré okresný súd následne, po kladnom zodpovedaní otázok uvedených v § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g) a písm. h) Trestného poriadku a položených obvinenému predsedom senátu a zistení stanoviska prokurátora, procesne bezchybným postupom podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku prijal vyhlásenie obvineného K.M. O.M., že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe sp. zn. 2 Pv 476/18, a zároveň podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku vyhlásil, že v rozsahu, v akom obvinený K. O. priznal spáchanie skutku, sa dokazovanie nevykoná a budú vykonané iba dôkazy súvisiace s výrokom o treste (č. l. 580 spisu).

Včas podané odvolanie prokurátora Okresnej prokuratúry Trebišov z 24. apríla 2019 (č. l. 602 spisu) proti dovolaním napadnutému rozsudku, a to u obvineného K. O. čo do jeho nezaradenia do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom strázenia (a u obvineného Z. A. čo do neuznania právnej kvalifikácie skutku ako obzvlášť závažného zločinu), vzal prokurátor Okresnej prokuratúry Trebišov podaním z 24. mája 2019 späť (č. l. 618 spisu), pričom obvinený K. O. riadny opravný

prostriedok proti predmetnému prvostupňovému rozhodnutiu neuplatnil. Právnym dôsledkom uvedenej skutočnosti a procesného postupu prokurátora bolo, že rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol vo vzťahu k obvinenému K. O. (spoluobvinený Z. A. podal proti uvedenému rozsudku odvolanie) právoplatnosť dňom späťvzatia odvolania prokurátora, t.j. 24. mája 2019, a teda v zmysle § 257 ods. 5 Trestného poriadku aj nemožnosť napadnutia predmetného rozsudku v tejto časti odvolaním, ani dovolaním, okrem dovolania podľa § 371 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku ak obžalovaný na hlavnom pojednávaní vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe alebo urobil vyhlásenie podľa odseku 4, súd v tomto rozsahu postupuje primerane podľa § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g) a písm. h) a zároveň obžalovaného poučí, že súdom prijaté vyhlásenie o vine, ako aj súdom prijaté vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c).

V zmysle § 257 ods. 5 Trestného poriadku možno podať dovolanie aj proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu (súdu prvého stupňa), ktorý bol vydaný po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny. V citovanom zákonnom ustanovení nie je špecifikovaný konkrétny subjekt, ktorému takéto právo prislúcha, a preto je subjekt (oprávnenú osobu v zmysle § 369 Trestného poriadku) oprávnený na podanie dovolania v prípadoch podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku nevyhnutné vyvodiť z ďalších ustanovení Trestného poriadku. Ustanovenie § 257 ods. 5 Trestného poriadku nemožno vykladať izolovane, ale je potrebné vykladať ho v súhrne s ďalšími zákonnými ustanoveniami upravujúcimi postup v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku - dovolaní, v tomto prípade v prvom rade s ustanovením § 369 ods. 2 Trestného poriadku a tiež s ustanovením § 372 ods. 1 prvá veta Trestného poriadku (R 12/2017).

Podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

Podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1

- a) generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku,
- b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že len minister spravodlivosti je osobou oprávnenou podať dovolanie proti rozhodnutiam súdu prvého stupňa, proti ktorým zákon pripúšťa podať tento mimoriadny opravný prostriedok, teda proti trestnému rozkazu [v zmysle § 368 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku], proti rozsudku schvaľujúcemu dohodu o vine a treste (v zmysle § 334 ods. 4 Trestného poriadku), proti rozsudku po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny (v zmysle citovaného § 257 ods. 5 Trestného poriadku), a, samozrejme, proti rozhodnutiam v zmysle § 371 ods. 2, ods. 3 Trestného poriadku.

Ustanovenie § 369 ods. 2 Trestného poriadku neoddeliteľne nadväzuje na § 257 ods. 5 Trestného poriadku, pričom zrozumiteľne a jednoznačne vymedzuje pre subjekty oprávnené podať dovolanie (oprávnené osoby) "okruh" rozhodnutí, ktoré môžu dovolaním napadnúť. Rozširujúci výklad § 257 ods. 5 Trestného poriadku v prospech obvineného tak, že môže podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku proti rozsudku súdu prvého stupňa, neprichádza do úvahy, a to ani s odkazom na právo na spravodlivý proces. Prípadná nezákonnosť vo vyššie uvedených rozhodnutiach môže byť napravená len na podklade dovolania podaného ministrom spravodlivosti tak, ako to predpokladá § 369 ods. 1 Trestného poriadku (R 12/2017).

V prejednávanej veci vylučuje obvineného z okruhu osôb oprávnených podať dovolanie aj § 372 ods. 1 prvá veta Trestného poriadku, podľa ktorého oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté.

Obvinený K. O. nevyužil svoje oprávnenie podať proti odsudzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie. Tým deklaroval svoju spokojnosť s rozsudkom súdu prvého stupňa vo všetkých jeho výrokoch. Pokiaľ obvinený rezignoval na možnosť podať opravný prostriedok, potom sa sám zbavil ďalších práv, ktoré mu prináležia podľa Trestného poriadku. Obvinený sa nemôže v ďalšom konaní podaním dovolania procesne účinne domáhať ochrany svojich práv, ak sa v predchádzajúcich štádiách konania o tieto práva náležitým spôsobom nezaujímal a nestaral. V takomto prípade možno nápravu dosiahnuť len prostredníctvom ministra spravodlivosti tak, ako to už bolo konštatované vyššie.

Zhrnúc vyššie uvedené, dospel dovolací súd v zhode s ustálenou judikatúrou (R 12/2017) k záveru, že proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý bol vydaný po tom, ako obvinený urobil vyhlásenie o vine, je dovolanie síce prípustné (§ 257 ods. 5 Trestného poriadku), ale môže ho podať len minister spravodlivosti, a to na podnet príslušného subjektu v zmysle § 369 ods. 1 Trestného poriadku.

S ohľadom na uvedené nemohol Najvyšší súd Slovenskej republiky považovať obvineného K. O. za osobu oprávnenú na podanie dovolania, keďže v danom prípade nešlo o rozhodnutie súdu druhého stupňa (§ 369 ods. 2 Trestného poriadku) a obvinený ani nevyužil právo na podanie odvolania (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.